

ARTISTIC RESEARCH DAY – 16-10-21

ARTISTIC RESEARCH DAYS

SATURDAY
OCTOBER 16/2021

Fontys
FINE AND PERFORMING ARTS

PROGRAM - INTRODUCING ARTISTIC RESEARCH

9:25 - 10:00 Opening & Student Performance
Jinnī by Yara Boustany (COMMA)

10:00 - 11:30 **Falk Hübner - Keynote and Q&A**

12:00 - 14:15 **Expert Talks***

14:30 - 15:20 Alumni Presentations
Marianthi Kotsanou (PPS) - Sanita Krone (MAU)

15:30 - 16:20 Alumni Presentations
Miriam Osoro Garcia (MOM) - Sophie de Ruijter (MKE)

The program will be livestreamed from the FHK Academie Theater.
*Exclusively for Fontys University of the Arts students on MS-Teams.

Naam: Sander van den Brink

Een verslaglegging van waardevolle momenten uit de dag

Opening – performance (Jinni – Yara Boritang)

Het begon met een openingsperformance via video. In de performance dansen twee mannelijke lichamen in een bos waarin ook drie flessen water stonden. Ik zou er meerdere associaties op los kunnen laten die ik tijdens het kijken heb gehad. Deze waren o.a.: huidhonger, één met de natuur, knuffelen en samenzijn, monsters, beesten, oergevoelens en verstoppertje.

De drie flessen water kregen voor mij in relatie tot het geheel te weinig betekenis en daartoe kon ik mij ook niet of nauwelijks verhouden.

Daarentegen was, ondanks de moeite die het kostte om je er digitaal toe te verhouden en het vervreemde, het een ervaring die me liet nadenken over bewegen in de ruimte en betekenisgeving.

Keynote – Falk Hübner

'What does it offer'

Hübner, 16-20-21

Falk Hübner is educator, composer en theatermaker, evenals lector bij de hogeschool voor de kunsten. Zijn keynote betrof in een introductie in artistiek onderzoek. Hij benoemde dat een artistiek onderzoek verder gaat dan alleen jezelf onderzoeken en gaf hierbij vier mogelijke assen waarop het onderzoek bekeken kan worden. Deze vier assen zal ik hieronder benoemen. Ook benoemde Falk Hübner het belang om na te denken wat het onderzoek op kan leveren, in plaats van alleen te benoemen waarom het belangrijk is. Het artistieke onderzoek richt zich op de vraag, de strategie en de uitkomst, die alleen vanuit het artistieke handelen worden onderzocht. De vier eerdergenoemde assen die Hübner noemde waren.

- I. Exploreer en erken het belang van vragen stellen
- II. Onderzoek het proces artistiek en creatief
- III. Onderzoek tussen de domeinen
- IV. Onderzoek in lokale en sociale omgevingen.

Vervolgens gaf Falk Hübner van de assen enkele voorbeelden.

I.VOORBEELD:

Hier noemde hij het werk 'The Walk' uit 2012. Hierbij was het publiek zowel performer als publiek. Er werden vragen onderzocht over hoe iemand beweegt en wandelt. De identiteit van het bewegen werd onderzocht. Na afloop ontstond er tussen dansers en makers nog wel een gesprek over het feit of het dans was of dat het puur bij lopen bleef.

II.VOORBEELD:

Een tweede voorbeeld passend bij het onderzoeken van een artistiek en creatief proces was het voorbeeld van 'the six tones' waarbij – zoals in de sheet van Hübner stond – twee witte Zweedse mannen met twee Thaise vrouwen muziek gingen maken en op zoek gingen naar gelijkwaardigheid in het proces en performen. Zelf merk ik op dat de omschrijving van Hübner op de sheet, door onderscheidt te maken tussen kleur, niet uitgaat van dezelfde gelijkwaardigheid als die de makers nastreven. Ditzelfde geldt voor de opname, opgemerkt door een andere student, die de Thaise makers nooit van voren filmde. In het onderzoek werd dus gezocht naar het niet assimileren of integreren en daarmee werd zowel het artistieke als creatieve onderzocht.

III.VOORBEELD

Het aangehaalde voorbeeld 'IYATWAY' legde de relatie tussen kunst en andere domeinen (de zorg). Hierin werd samengewerkt tussen kinderen en makers en er kwamen diverse en nieuwe werken naar boven. De onderzoeker is in deze zowel artiest als educator. Daarin was het van belang om de rollen vooral te scheiden en dat ook voor de onderzoeker duidelijk te maken. Ook werd de ethiek anders benaderd dan in het domein van de zorg gebruikelijk is. Dat leverde een interessant spanningsveld op. Ook hier kwam weer naar voren dat onderzoek een 'messy' proces mag zijn en niet lineair is.

IV.VOORBEELD

'Werk in uitvoering' uit 2021 is een project in Rotterdam zuid vanuit het museum Boijmans van Beuningen. Er werd onderzocht wat een museum op die locatie kan betekenen en wat het betekent om daar een museum te hebben. Dit werd gedaan om samen te maken met de bewoners.

In de voortgang gaf Falk Hübner aan dat ook zijn presentie lineair was. Hij had er ook voor kunnen kiezen om zijn presentatie niet lineair uit te zetten tegelijkertijd de deelnemers zich tot verschillende elementen te laten verhouden. Uiteindelijk sloot hij af met te zeggen dat uiteindelijk het artistiek onderzoek en onderzoek an sich bijdraagt aan de grotere vraag. Maar stel jezelf de vraag:

'Wanneer is je onderzoek artistiek?'

EXPERT TALKS

Expert talk 1 – gespreksverslag – Hans van Regenmortel

Nadat ik aan Hans van Regenmortel over mijn onderzoek vertelde gaf hij aan dat de foto zorgt voor een gelijkwaardige aanpak, gelijkwaardig gesprek, tussen de student en de praktijkbegeleider. Hij noemde dat de verworven vaardigheden binnen drama (en andere kunsten, hij is zelf muziek pedagoog) breder inzetbaar zijn en dat de student dat daarmee ook kan inzetten op andere plekken. Hij zei dat het van belang is om de principes die principes breder te trekken.

Ook kwamen we er in het gesprek over te spreken dat de leerkracht zowel toeschouwer van het proces met en van de leerlingen tijdens de les is als toeschouwer op zijn eigen handelen en dat dit in het onderzoek naar voren kwam. Ondanks dat de kennis van de kwaliteit niet altijd aanwezig is bij de studenten (aankomend leerkrachten)

kunnen ze deze tijdens een voorstelling of les wel degelijk herkennen. Dit herkennen komt volgens Hans voort uit de al aanwezige kennis over hoe we ons als mensen bewegen in tijd en ruimte en verhouden ten opzichte van begrippen als: contrast, herhaling, variatie en verwachtingspatronen. Binnen dit gegeven zou de student ook aan de hand van deze begrippen kunnen reflecteren op zijn handelen in relatie tot andere reeds bekende didactiek of pedagogiek. Vanuit deze parameters zou het gesprek dus ook kunnen worden gevoerd.

Reflectie op het gesprek: Aansprekend was dat Hans de gelijkwaardigheid in het gesprek herkende.

Ook was het fijn dat Hans (overeenkomstig met het gesprek van 14 oktober 2021 met Jeroen Onstenk (extern begeleider)) aangaf dat de verworven vaardigheden binnen het geven ander onderwijs toepasbaar is. Dat daarmee de bewustwording van de competenties van belang is.

Het reflecteren aan de hand van de meer artistieke termen (contrast, herhaling, variatie en verwachtingspatronen) vind ik mooi en sterk al vraag ik mij af een student van jaar 1 en 2 en eventueel een praktijkbegeleider daar altijd voldoende 'rijke taal' (Onstenk, persoonlijke communicatie, 14 oktober 2021) aan weet te geven.

Expert talk 2 – gespreksverslag – Pedro Bennaton

Nadat twee eerder aangeraden experts er niet waren kwam ik terecht bij Pedro Bennaton in Spanje (digitaal, weliswaar). Wat cadeautje was dat. Pedro is onderzoeker en heeft ervaring als theatermaker en docent. Hij kende hiermee de context

Pedro stelt aan het begin van het gesprek vragen om de context van het onderzoek helder te krijgen.

Pedro haalde aan om ook vanuit image theater van Boal het onderzoek te benaderen. Waarbij de student eventueel de foto opnieuw neemt maar nu met gewenst gedrag in een pose. Op deze wijze kan de foto worden geïntervenieerd. Daarnaast besprak Pedro de waarde om het

moment voor de foto en na de foto (verleden (past-tense) en gewenst resultaat (future-tense)) te bespreken. Zo ontstaat een projectie van toekomstig gewenst handelen.

Reflectie op het gesprek:

Het verkrijgen van context, zoals Pedro dat aan het begin van ons gesprek doet, is van belang om als onderzoeker mee te nemen wanneer de foto's besproken worden als herinnering door de studenten. Het is dus aan mij om in de eerste vraag en in het gesprek dit mee te laten nemen. Daarmee kan beter vergelijken. Maar ook de potentiële rijke taal die eraan gegeven wordt kan er invloed op hebben (evenals de ervaring van de praktijkbegeleider (Onstenk, persoonlijke communicatie, 14 oktober 2021).

De benadering vanuit image theatre brengt een artistiek element het onderzoek in wanneer ik dit toepas. Dit kan voor drempelverhoging bij de student zorgen, maar ook voor embodiment. Het is interessant om de theorie van Boal er eens naast te leggen. Zo kan er binnen de foto geïntervenieerd worden.

Het bespreken van het gewenst en het vorige resultaat van het handelen, dus niet het moment in de foto wakkert het bewustzijn aan. Eventueel embodiment is een optie. Maar ik vind het boeiend om vanuit een kruis de potentiële interventie verder te ontwikkelen.

Ik moet, in overeenkomst met het gesprek met Jeroen Onstenk op 14 oktober, een wijze verzinnen om de ervaring van de praktijkbegeleider (na afloop om het onderzoek niet te beïnvloeden) en de student (na afloop om het onderzoek niet te beïnvloeden) vastleggen.